

THE GLOBALIZATION OF LAW AND THE SOVEREIGNTY OF THE STATES

Viorel Găină, Prof. PhD and Alexandru-Mihnea Găina, Assist. Prof. PhD, University of Craiova

Abstract: Globalization is a phenomenon of the contemporary and modern period. It appears in all of the main areas of the social activity: economy, politics, legislation, military and cultural. As a phenomenon, globalization implies a set of controversies in different plans, from the negative consequences to the benefits brought by it. Law is a basis component of the globalization. Through its functions and its specific tools, it creates a new social reality and provides discipline and social justice. In the process of globalization, law exceeds national borders. The space of the subjects of legal relations in the framework of the globalization includes through classical subjects also the individuals and the legal, the states, regional structures and institutions with universal calling. Amid globalization, law produces a crossing of jurisdictional and institutional competencies from domestic law of the states to the global or community law, as applicable, as an adjustment to the new global social and juridical reality. The construction of a global law evolves on the basis of the existence of some juridical cultures and some different law systems and some of different levels of national, regional and global type. The harmonization and transfer process, from local to regional implies certain difficulties and puts into discussion the ratio between law and politics. The sovereignty critic of the globalization of law, the sovereignty as an influence of justice globalization, as well as the new dimensions of the political structures in the conditions of the globalization of law are issues in debate. State sovereignty will have a relative character and will manifest as an influence of the states in the strategy of global justice integration. The individual, global man, as subject of international law will have to acquire a new legal status, in the framework of the universal legal values by implementing the sovereignty in relation with fundamental legal values, such as: human dignity, the right to life, the right to education, the right to social assistance, the right to a healthy environment.

Keywords: globalization, law, sovereignty, controversies, perspectives.

I. Noțiunea și factorii favorizanți ai globalizării

1. Geneza globalizării

Globalizarea este un fenomen al lumii moderne și contemporane. Ea nu este un fenomen complet nou ci unul care este strâns legat de dezvoltarea economică și care a evoluat în timp.

Geneza globalizării a fost plasată în apropierea unor evenimente importante din istoria umanității, cum ar fi călătoria lui Christopher Columbus (1492) sau a lui Vasco da Gama (1498) și care ar putea fi considerate „big bang-ul” acesteia.¹ Adevăratul proces de globalizare a fost declanșat în secolul al XIX – lea când pe fondul expansiunii comerțului s-a produs integrarea piețelor. Dacă secolul al XIX – lea este considerat leagănul globalizării, secolul XX este cel în care s-a produs maturizarea acestui proces², ca urmare a creșterii investițiilor externe.

2. Percepții privind globalizarea

Globalizarea ca fenomen a fost denumită și percepută în mod plastic fie ca o „fantomă”³ care bântuie lumea pe fondul unei stăride spirit care a cuprins mințile și sufletele oamenilor fie ca un „țap ispășitor”⁴ pentru tot ceea ce merge prost în lume.

¹ I. Bari, Globalizarea economiei, Ed. Economică, București, 2005, pag. 28.

² I. Bari, op. cit., 2005, pag. 29; C. Munteanu, A. Horobeț, Finanțe Transnaționale, Ed. All Beck, București, 2003, p. 56; R. Gilpin, Economia mondială în secolul XXI. Provocarea capitalismului global, Ed. Polirom, București, 2004, pag. 28.

³ C. Munteanu, A. Horobeț, op. cit., 2003, pag. 53.

⁴ Guillermo de la Dehesa, Învingători și învinși în globalizare, Ed. Historia, București, 2007, pag. 9.

Globalizarea este considerată ca o lărgire, adâncire și accelerare a interconectării la scară mondială în toate aspectele vieții sociale contemporane, de la cultură la criminalitate, de la finanțe la sfera spirituală.⁵ Ea este un proces dinamic de liberalizare, deschidere și integrare internațională pe o arie largă de piețe de la muncă la bunuri și de la servicii de capital și tehnologie.⁶ Globalizarea ca proces este o lume a interconexiunilor dintre societăți în care evenimentele care se produc într-o anumită parte a lumii au impact asupra „societăților” de la o mare distanță dintr-o altă parte a lumii.⁷

Globalizarea presupune o diversitate de lucruri⁸ și fenomene cum sunt: circulația internațională a ideilor și informațiilor; experiențe culturale comune; o mișcare ecologistă globală; o societate civilă globală; o economie globală.

Globalizarea este un proces politic, istoric și social cu caracter profund, dinamic și de dimensiuni mari, cu o diversitate de componente în care se confruntă mentalități, valori și principii noi, identități și culturi naționale diferite.⁹

3. Teorii privind globalizarea

Criticată de unii sau elogiată de alții globalizarea face obiectul unor controverse și dileme.

Teoriile¹⁰ care au fost avansate în înțelegerea și explicarea fenomenului globalizării sunt: hiperglobalismul; scepticismul; transformativismul.

Hiperglobaliștii consideră că puterea politică și puterea economică vor fi denaționalizate. Guvernele naționale vor deveni simple instituții intermediare între mecanismele de guvernare locală, regională și globală.

Scepticii promovează ideea că statele nu sunt în pericol și că acestea au rolul de a intensifica relațiile internaționale. Ei consideră că globalizarea nu este nouă și că ideea că globalizarea ar fi atins un anumit grad de maturizare este exagerată de către hiperglobaliști. La acest moment lumea este într-un proces de regionalizare care este opera guvernelor naționale.

Transformatiștii apreciază că globalizarea este o forță transformativă iar statele își mențin dreptul asupra a ceea ce se petrece pe teritoriul lor iar acest drept interferează cu jurisdicția instituțiilor de guvernare internațională fiind constrânse să se supună obligațiilor care decurg din dreptul internațional. Ei apreciază că globalizarea reconstruiește noi circumstanțe economice, politice și sociale care conduc la transformarea rolului statelor și a lumii în care acestea operează.

Controversele și dilemele privind globalizarea privesc următoarele probleme: conceptualizarea globalizării; cauzalitatea globalizării; periodizarea globalizării; impacturile globalizării; traiectoriile globalizării.

Globalizarea ca proces istoric trebuie concepută și înțeleasă ca un proces diferențiat¹¹ care își găsește exprimarea în toate domeniile de bază ale activității sociale (politic; economic; legislativ; militar; ecologic).

Cauzalitatea globalizării trebuie explicată multicausal și anume ca fiind produsul unei combinații de factori (schimbarea tehnologică; forțele de piață; ideologia; deciziile politice).

Globalizarea aparține ca periodizare epocii moderne și contemporane, fiind nevoie de o perioadă mai mare de comparație pentru diferitele faze ale acesteia.

⁵D. Held, A. McGrew, D. Goldblatt, J. Perraton, Transformări globale. Politică economie și cultură, Ed. Polirom, Iași, 2004, pag. 26.

⁶Guillermo de la Dehesa, op. cit., 2007, pag. 17.

⁷C. Munteanu, A. Horobeț, op. cit., 2003, pag. 54.

⁸J.E. Stiglitz, Mecanismele globalizării, Ed. Polirom, București, 2008, pag. 19.

⁹V. Stănescu, Globalizarea spre o nouă treaptă de civilizație, Ed. Eikon, Cluj – Napoca, 2008, pag. 444.

¹⁰I. Bari, op. cit., 2005, pag. 67; D. Held, A. McGrew, D. Goldblatt, J. Perraton, op. cit., 2004, pag. 26; L. Voinea, Corporațiile transnaționale și capitalismul global, Ed. Polirom, Iași, 2007, pag. 12.

¹¹A.M.Găină, Globalizarea și crizele financiare, Ed. Pro Universitaria, București, 2012, p. 8

În privința impacturilor pe care le determină globalizarea s-a apreciat¹² că aceasta este o „cușcă de fier” care impune guvernelor o disciplină globală, dar comunitățile vor fi influențate în mod inegal în raport cu gradul de integrare și de poziția și strategia statelor în ierarhia globală.

Nu există unanimitate în privința traiectoriilor globalizării, iar opiniile sunt împărțite între cele trei curente de gândire: hiperglobalismul; scepticismul; transformativismul.

4. Factori favorizanți

Globalizarea este influențată de o multitudine de factori, de natură economică, politică, socială, culturală, militară.

Factorii¹³ determinanți ai globalizării sunt următorii: extinderea economiei de piață pe fondul ideologiei neoliberale; liberalizarea economică dinspre țările dezvoltate către cele în curs de dezvoltare; inovația și procesul tehnologic; creșterea concurenței pe piețele internaționale.

Ideologia neoliberală a fost forta motrice a globalizării. Ea este componenta politică a globalizării și prin politicile economice neoliberale s-a trecut de la „mentalitatea planificării la mentalitatea pieței”. Liberalizarea schimbului¹⁴ de mărfuri, servicii și capital s-a realizat în cadrul acordurilor bilaterale și regionale prin intermediul organismelor internaționale (GATT – OMC).

Liberalizarea economică dinspre țările dezvoltate către cele în curs de dezvoltare a făcut ca acestea din urmă să-și compatibilizeze economiile lor cu cele ale țărilor dezvoltate. Competiția pe piața liberă a avut consecințe benefice în sfera circulației capitalurilor, forței de muncă, informațiilor și tehnologiilor.

Inovația și procesul tehnologic sunt factorii cu cel mai mare impact în procesul de globalizare. Noile tehnologii au făcut să scadă costurile¹⁵ în transporturi și telecomunicații și au permis executarea unor operațiuni la mare distanță în condiții de siguranță, eficiență și celeritate. Tehnologia calculatoarelor¹⁶ a crescut ritmul inovației tehnologice și a crescut sfera de aplicare a noilor tehnologii cu consecința obținerii de produse competitive.

Liberalizarea piețelor și a granițelor a permis accesul pe aceste piețe a fluxurilor financiare, a investițiilor și a noilor tehnologii.

Companiile locale au fost concurate de corporațiile transnaționale și a crescut competitivitatea pe piețe.

Pentru a face față competitivității pe fondul intensificării concurenței internaționale participanții au trebuit să-și perfecționeze tehnologiile și să ridice calitatea produselor prin utilizarea oportunităților care au apărut în diferite zone geografice. Toate acestea au contribuit la adâncirea relațiilor la scară mondială și la accelerarea procesului de globalizare.

5. Definiția globalizării

Considerăm că globalizarea este un proces dinamic de extindere și adâncire a interconectării la nivel mondial în toate componentele vieții sociale contemporane, politic, economic, social, militar, cultural, legislativ, în scopul creșterii nivelului de trai în întreaga lume prin folosirea în comun a patrimoniului umanității.

II. Globalizarea dreptului

1. Dreptul componentă și factor al globalizării

¹²D. Held, A. McGrew, D. Goldblatt, J. Perraton, op. cit., 2004, pag. 37.

¹³C. Munteanu, A. Horobeț, op. cit., 2003, pag. 61; I. Bari, op. cit., 2005, pag. 39; R. Gilpin, op. cit., 2004, pag. 36.

¹⁴Guillermo de la Dehesa, op. cit, 2007, pag. 21.

¹⁵Guillermo de la Dehesa, op. cit, 2007, pag. 19.

¹⁶R. Gilpin, op. cit., 2004, pag. 36.

Dreptul este un fenomen social, inerent societății omenеști. El este un produs complex al societății. Romanii credeau că dreptul este veșnic și că acolo unde există societate există dreptul. (Ubi societas, ibi jus – unde este societate există și dreptul).

Dimensiunea socială a dreptului este dată de caracterul normativ al acestuia.

Dreptul este un instrument de determinare a unor reguli în conformitate cu anumite valori sociale. El este un regulator sistematic asupra relațiilor sociale și de asigurare a ordinii sociale.

Dreptul are o existență dinamică și se transformă odată cu evoluția epocilor istorice. El poartă amprenta acestora. Dreptul este o componentă importantă a globalizării deoarece prin mijloacele sale contribuie la construcția unei noi realități sociale¹⁷. El a devenit materie de schimb și a depășit frontierele, extinzându-se în spațiu.¹⁸

Extinderea și generalizarea raporturilor economice privind circulația bunurilor, informațiilor, capitalurilor între diferitele spații economice și sociale necesita reguli care să securizeze schimburile și care să prevină și să limiteze riscurile.

Internaționalizarea relațiilor sociale în procesul de globalizare necesită și determină și internaționalizarea dreptului.

Dreptul are în procesul de globalizare atât o dimensiune funcțională, de reglementare a noilor relații sociale și este și un factor determinant al globalizării prin menținerea ordinii sociale în noua realitate socială globală.

Globalizarea generează transformări și deplasări de competențe în diferitele segmente ale vieții sociale, atât în interiorul societăților naționale, cât și între acestea, precum și între acestea și instituțiile globale, sau chiar între diferitele componente ale unor societăți naționale diferite.

Toate aceste transformări cu componenta transfrontalieră globală creează o nouă realitate socială, care necesită o adaptare și regândire a cadrului instituțional și legislativ, care să asigure funcționalitatea acestor noi relații prin securizare juridică.

Optima funcționare a spațiului public global și în cadrul acestuia a spațiului local sau regional nu poate fi asigurată decât prin globalizarea dreptului, ca factor determinant în procesul de globalizare și ca parte componentă a acesteia.

Globalizarea dreptului este un proces cu multe componente și sensibilități și care se produce în contextul larg al globalizării, dar și pe fondul unor condiții specifice.

2. Mecanismele și căile de globalizare a dreptului

a. Condițiile specifice de globalizare a dreptului. Globalizarea dreptului se produce pe fondul unor condiții¹⁹ specifice cum sunt: existența mai multor sisteme de drept (francez; anglo-saxon; musulman etc.); existența dreptului așezat pe mai multe nivele (național; regional; global).

Sistemele de drept naționale aparțin fie sistemului anglo-saxon (Anglia, SUA, Noua Zeelandă, Australia, Canada, cu excepția Quebec, etc.), fie sistemului romano-germanic.(Franța, Germania, Italia, România, etc.)

Armonizarea diferitelor sisteme de drept întâmpină dificultăți, datorită specificității acestora și a diferențierii dintre ele. Reunirea acestora într-un sistem juridic global comportă timp, răbdare, înțelegere și educație politică, economică și juridică, din partea comunităților.

b. Uniformizarea dreptului pe calea convențiilor internaționale. Procesul de internaționalizare a dreptului a fost determinat de amplificarea activităților și operațiunilor transfrontaliere dintre persoane fizice și (sau) juridice sau dintre state, după cel de-al Doilea Război Mondial. A fost nevoie de reguli comune, care erau aplicabile în diferitele domenii, în

¹⁷J. Allard, A. Garapon, Judecătoria și globalizarea. Noua revoluție a dreptului, Ed. Rosetti Educațional, București, 2010, pag. 7.

¹⁸V. Stănescu, op.cit., 2008, pag. 256.

¹⁹V. Stănescu, op.cit., 2008, pag. 259.

care se derulau operațiuni de schimb și circulația bunurilor și capitalurilor, de prestare de servicii, de migrația forței de muncă și de protecția mediului.

Pentru armonizarea progresivă a regulilor de drept internațional au fost create organisme²⁰ internaționale în diferite zone ale lumii sau la nivel global. Conferința²¹ de drept internațional privat de la Haga fondată în anul 1955 a desfășurat o intensă activitate de elaborare și adoptare a unor convenții privind uniformizarea dreptului internațional, precum: Convenția asupra legii aplicabile vânzării cu caracter internațional a obiectelor mobiliare corporale- Haga 15 iunie 1955; Convenția privind legea uniformă asupra formării contractelor de vânzare internațională de bunuri mobile corporale-Haga, 1 iunie 1964; Convenția referitoare la legea uniformă asupra vânzării internaționale de bunuri mobile corporale- Haga 1 iulie 1964.

Institutul pentru Unificarea Dreptului Privat (UNIDROIT), creat ca organizație interguvernamentală, cu sediul la Roma, în anul 1926 care are ca scop studierea și armonizarea dreptului privat, cu specială concentrare pe dreptul comercial, a organizat congrese și a făcut propuneri și recomandări privind uniformizarea dreptului și a elaborat și aprobat în anul 2004 principiile procedurii transnaționale.

Institutul Ibero-American de Drept Procesual, creat în America Latină a elaborat în perioada 1967-1988 modele de coduri de procedură civilă sau penală.

Comisia Europeană a creat în anul 1990 Comisia pentru un cod judiciar european.

Organizațiile internaționale cu vocație universală au elaborat și adoptat Convenții internaționale privind uniformizarea dreptului internațional.

Organizația Națiunilor Unite a elaborat și adoptat pe ambele domenii diferite convenții.

În privința drepturilor omului a fost adoptată Declarația universală a drepturilor omului din 10.12.1945.

În privința încheierii contractelor de vânzare internațională de mărfuri a fost adoptată Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri semnată la Viena în anul 1980.

În materie penală, ONU a adoptat de asemeni convenții precum: Convenția ONU din 19 decembrie 1988 împotriva traficului ilegal de substanțe narcotice și psihotrope; Convenția ONU din 15 noiembrie 2000 împotriva crimei organizate transfrontaliere; Convenția ONU din 31 octombrie 2000 împotriva corupției.

Consiliul Europei, prin statele membre, în scopul de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi și pentru a apăra și dezvolta drepturile omului și libertățile fundamentale, a adoptat la Roma la 4 decembrie 1950 Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Alte convenții adoptate de Consiliul Europei sunt în materie penală, și anume: Convenția din 8 noiembrie 1990 privind spălarea, percheziția, indisponibilizarea și confiscarea produselor infracțiunii; Convenția din 16 mai 2005 privind prevenirea terorismului; Convenția din 29 mai 2000 privind asistența reciprocă în materie penală dintre statele membre ale UE, etc.

Normele cuprinse în convențiile internaționale conferă un cadru de reglementare unitară pentru raporturile la care se referă, iar statele semnatare și cele care le ratifică trebuie să respecte în legislația și practica lor principiile și spiritul acestor norme.

²⁰ C. Danileț, Efectele globalizării asupra justiției, <http://www.juridice.ro/32189/efectele-globalizarii-asupra-justitiei.html>

²¹ G. Olteanu, Globalizarea și uniformizarea legislației în material proprietății intelectuale, <http://academos.ro/document/globalizarea-si-uniformizarea-legislatiei-in-materia-proprietatii-intelectuale>

Uniunea Europeană în anul 2004 a semnat la Roma Tratatul de instituire a unei Constituții pentru Europa în tendința și dorința de a exista pentru statele membre o Constituție comună.

Deoarece Constituția respectivă nu a fost adoptată de câteva state membre ale UE și în consecință nefîntrunindu-se unanimitatea, în 18.12.2007 s-au semnat la Lisabona Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

c. Cooperarea în materie judiciară. Cooperarea în materie judiciară contribuie la globalizarea dreptului. Prin crearea unor structuri bilaterale între state sau a unor instituții juridice aplicabile într-un spațiu regional sau global se asigură un cadru normativ comun.

Cooperarea internațională în materie judiciară există în toate segmentele dreptului, fiind adoptate convenții bilaterale sau multilaterale în acest sens. Sunt însă evidente reglementările privind asistența judiciară privind extrădarea, transferul procedurilor, transferul persoanelor condamnate și recunoașterea și executarea hotărârilor.

Normele juridice privind asistența judiciară sunt cuprinse în tratate cu vocație multilaterală, regională sau bilaterală.

Din categoria convențiilor cu vocație universală în materie de cooperare judiciară pot fi amintite: Convenția ONU din 19 decembrie 1988 împotriva traficului ilegal de substanțe narcotice și psihotrope; Convenția ONU din 15 noiembrie 2000 împotriva crimei organizate transfrontaliere

Sunt cunoscute ca tratate cu vocație regională: Convenția Consiliului Europei din 8 noiembrie 1990 privind spălarea, percheziția, indisponibilizarea și confiscarea produselor infracțiunii; Convenția Consiliului Europei din 27 ianuarie 1997 privind suprimarea terorismului.

Există tratate bilaterale de cooperare în materie judiciară încheiate între diferite state din UE sau din afara acesteia (exemplu: România are circa 20 de tratate).

Domeniile care sunt reglementate prin normele juridice cuprinse în convențiile privind cooperarea în materie judiciară sunt: comisiile rogatorii; extrădarea; mandatul european de arestare; etc.

Prin cooperarea în materie judiciară pe baza unor norme cuprinse în tratate și convenții și prin practicile în acest domeniu se creează o practică unitară în acest domeniu și se sprijină procesul de globalizare a dreptului.

d. Jurisdicțiile internaționale. Jurisdicțiile internaționale sunt proceduri aplicate de instanțe internaționale în baza unor convenții ale statelor semnate pentru soluționarea unor cauze. Ele sunt proceduri supranaționale sau chiar transnaționale.

Jurisdicțiile internaționale contribuie la globalizarea dreptului prin apropierea sistemelor de drept și prin procedura comună pe care o aplică judecătorii care provin din sisteme de drept din țări diferite.

Instanțele internaționale care aplică asemenea jurisdicții sunt cu caracter permanent sau temporar, după caz.

Sunt cunoscute ca instanțe internaționale permanente Curtea Internațională de la Haga; Curtea Drepturilor Omului de la Strasbourg; Curtea de Arbitraj Comercial de la Paris.

În anumite situații sunt înființate asemenea instanțe care să fie formate din judecători străini și care să judece în țara respectivă cauze legate de un anumit eveniment (exemplu: judecarea crimelor roșii în Cambodgia; judecarea unor cauze din Kosovo de judecători internaționali; Tribunalul penal ad-hoc pentru fosta Iugoslavie; Tribunalul ad-hoc pentru Ruanda, etc).

Prin soluțiile date de către instanțele care aplică jurisdicțiile internaționale se contribuie la consolidarea acestor proceduri comune și se stimulează construcția unui drept global.

e. Comunicarea între judecători. Comunicarea dintre judecători a fost amplificată de revoluția tehnico-științifică a comunicațiilor și este o realitate de necontestat.

Existența acestui ”forum neoficial de schimb”²² al judecătorilor, care este facilitat de jurisdicțiile internaționale și care este fără frontiere politice și fără mecanisme instituționale, dar și fără un spațiu legislativ implicit, concură alături de celelalte căi și mecanisme la construcția unei noi ordini juridice globale.

Practica judiciară pe care judecătorii o construiesc în diferite puncte și zone ale lumii se situează într-un context care are la bază valori ale unei civilizații juridice mai largi.

Curtea Supremă a SUA a pronunțat la 26 mai 2003 o decizie (cazul Lawrence vs Texas) care s-a bazat pe o decizie a CEDO (Dudgeon vs United Kingdom), prin care s-a statuat că homosexualii au un drept protejat de a avea relații cu adulții care au consimțit. Curtea Supremă a SUA a declarat legea texană care incrimina practicile homosexuale, ca fiind contrarie constituției, invocând în acest sens și practica CEDO.

Deschiderea judecătorilor naționali față de jurisprudența străină și în special față de jurisprudența instanțelor care aplică jurisdicțiile internaționale se înscrie în procesul de construcție a unui drept global.

Deși provin din culturi juridice diferite, și acționează în cadrul acestora, judecătorii prin această comunicare și schimb construiesc o practică judiciară într-un context mai larg, fundamentat pe marile valori ale drepturilor omului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg și Curtea de Justiție a Comunităților Europene de la Luxembourg preiau și se citează reciproc în soluțiile lor. Ele folosesc argumente din cazurile pe care le soluționează ca și instanțe internaționale, care deși fac parte din structura UE nu au nici o legătură organică.

Consultarea practicii judiciare străine și comunicarea dintre judecători se realizează în domenii precum mandatul de arestare european, crimele contra umanității, eutanasierea, arbitrajul comercial internațional, drepturile omului, protecția investițiilor străine, etc.

III. Globalizarea dreptului și suveranitatea statului

1. Suveranitatea- atribut al existenței statului

Statul este o instituție constând într-o grupare de oameni care este așezată pe un spațiu delimitat și care este capabilă să-și determine competența și organizarea în vederea exercitării funcțiilor, legislativă, executivă și judecătorească.

Elementele pe care se fundamentează statul sunt teritoriul, populația, puterea de stat.

Suveranitatea este un atribut al statului bazat pe existența supremației puterii de stat în interior și independența față de puterea altor state.

Globalizarea și implicit globalizarea dreptului produce influențe asupra elementelor statului și implicit asupra suveranității.

Transformarea statului în condițiile globalizării este o transformare a elementelor acestuia²³. Globalizarea determină o scădere a importanței teritoriului, deoarece distanțele sunt mai puțin importante, iar granițele teritoriale sunt ”permeabile” și ușor depășite prin tehnologia comunicațiilor și informațiilor (internetul).

Globalizarea determină transformări și asupra populației, deoarece prin reglementările de liberalizare a pieței muncii și deschiderea frontierelor acesteia există o puternică migrare a populației.

Structurile administrative și politice sunt și ele influențate și modificate prin transferul de competențe jurisdicționale și instituționale din dreptul intern al statelor către structurile, instituțiile și dreptul global.

²² J., Allard, A. Garapon, op.cit., 2010, pag. 15.

²³ R. Michaels, Globalization and Law: Law Beyond the State, scholarship.law.duke.edu

2. Suveranitate în procesul de globalizare a dreptului

Este de necontestat că suveranitatea statelor este afectată în condițiile globalizării. Ea nu mai are valențele pe care i le conferă limitele teritoriale naționale, ci alte dimensiuni. Statele se împacă greu cu ideea cedării de suveranitate și încearcă să utilizeze acest atribut ca o influență în procesul de globalizare.

Ele se tem că eroziunea suveranității va avea consecințe în plan economic, social și instituțional și de aceea vor folosi suveranitatea ca mijloc de influență în dobândirea unui loc corespunzător în spațiul global. Puterea politică are noi dimensiuni și este așezată pe dreptul intern, dreptul internațional clasic și practicile judiciare globale.

Dreptul ca o componentă a globalizării și ca factor al acesteia este cel care în final va determina limitele dominației sau pe cele ale libertății statelor într-o lume globală.

Persoana fizică, omul global, ca subiect de drept internațional va trebui să dobândească un statut juridic nou în cadrul unor valori juridice universale prin punerea suveranității statale în relație cu valori juridice fundamentale, cum sunt: demnitatea umană; dreptul la viață; dreptul la asistență socială; dreptul la un mediu sănătos; etc.

BIBLIOGRAFIE

1. Allard, J., Garapon, A., Judecătorii și globalizarea. Noua revoluție a dreptului, Ed. Rosetti Educațional, București, 2010;
2. Bari, I., Globalizarea economiei, Ed. Economică, București, 2005;
3. Danileț C., Efectele globalizării asupra justiției, <http://www.juridice.ro/32189/efectele-globalizarii-asupra-justitiei.html>
4. Găină, A., M., Globalizarea și crizele financiare, Ed. Prouniversitaria, București, 2012;
5. Gilpin, R., Economia mondială în secolul XXI. Provocarea capitalismului global, Ed. Polirom, București, 2004;
6. Guillermo de la Dehesa, Învingători și învinși în globalizare, Ed. Historia, București, 2007;
7. Held, D., McGrew, A., Goldblatt, D., Perraton, J., Transformări globale. Politică economie și cultură, Ed. Polirom, Iași, 2004;
8. Michaels, R., Globalization and Law: Law Beyond the State, scholarship.law.duke.edu
9. Munteanu C., Horobeț A., Finanțe Transnaționale, Ed. All Beck, București, 2003;
10. Olteanu, G., Globalizarea și uniformizarea legislației în material proprietății intelectuale, <http://academos.ro/document/globalizarea-și-uniformizarea-legislației-în-materia-proprietății-intelectuale>
11. Stănescu V., Globalizarea spre o nouă treaptă de civilizație, Ed. Eikon, Cluj – Napoca, 2008;
12. Stiglitz, J.E., Mecanismele globalizării, Ed. Polirom, București, 2008;
13. Voinea, L., Corporațiile transnaționale și capitalismul global, Ed. Polirom, Iași, 2007.